

Szlovák nyelv és irodalom OKTV 2009/2010

Javítási útmutató

POROZUMENIE TEXTU

Všetky správne riešenia, teda aj tie, ktoré nie sú uvedené v očakávaných riešeniach, sú prijateľné.

- 1) Názov krátkej prózy a jej skutočný obsah nie sú v súlade. Svadba zvyčajne predstavuje radostný moment v živote človeka. Pojem svadba vyvoláva pozitívne asociácie ako láska, šťastie, mladosť, nádej, veselosť, optimizmus. Tieto pocity symbolizujú také prírodné obrazy ako napríklad ráno, jar, leto, východ slnka, vtáčí spev, kvety a podobne. V Kraskovom texte prírodné obrazy a nimi vyjadrené ľudské pocity protirečia tradičným významom pojmu svadba. Prevláda v ňom pesimizmus, osamotenosť, smútok, sklamanie a neistota. Tieto psychické stavy sú umocnené prírodnými obrazmi súmraku, podvečera, sivého poľa, jesene, trúchliaceho topoľa, vyrúbaného lesa, evokujúcimi starnutie, beznádej a bezvýchodiskovosť. (5)
- 2) Ukážka nastoluje problematiku lásky a sklamaní, ako aj problémy medziľudskej komunikácie. (1)
- 3) Konflikt príbehu sa zakladá na nedorozumení, na mylnom vysvetlení si gest druhého človeka. (1)
- 4)

Typická črta Kraskovho štýlu	Príklad z textu
subjektivismus	Narátor v prvej osobe
autobiografickosť	Zamestnancom k...továrne Dnes bol som v P. Cestička do blízkych Č.
tajomnosť	Možno som ju ľúbil, možno. Zdalo sa Akýsi úradník Asi sirotou Akosi smutný Nedokončené vety
Spájanie prírodného a ľudského motívu	Kraj tam jednotvárný – I môj život bol tam jednotvárný Podvečer často blúdil som po návrší – Na tom návrší stretal som ju často
sklamanie	Tie žiarivé oči, po mojom horúcom bozku dávali sa na mňa opovržlivo.

(10)

- 5) **sivé polia** = beznádej, pesimizmus; **trúchliaci topol'** = osamotenosť, bezvýchodiskovosť, **vyrúbané lesy** = zánik, smrť; **súmrak, tma** = koniec niečoho, staroba. (3)
- 6) Vysoký výskyt podstatných mien, vysoký výskyt prídavných mien, opakovania slov, synonymá, neurčité zámená, prírodné obrazy vyvolávajúce melancholickú náladu, stupňovanie (gradácia), nedokončené vety, hromadenie prívlastkov. (5)
- 7) Sprvu zmocnila sa ma akási sila (živosť, prenikavosť, energia), potom výbuch radosti, (blaženosť, šťastie) taký náhly, prudký (nádejný, sebaistý, optimistický). (5)

TVORENIE TEXTU

1. Lipa! v poliach našich pozakladaj háje,
Že v chládku ich slávsky bojovník okraje!
Lipa! Tvoje tône mohyly ovinú
Tých, čo žili, mreli za otčinu!
Andrej Sládkovič: Lipa

Slovenské národné mýty, slovenskí národní hrdinovia v zrkadle klasicistickej a romantickej literatúry.
(Na základe ľubovoľných autorov a diel z obdobia 1780-1870)

Žáner: esej

Možné obsahové prvky

1. Určenie pojmu národný mýtus a národný hrdina

V eseji sa môže poukázať na fakt, že v procese rozvoju moderného slovenského národa (práve tak, ako v kultúre a literatúre ostatných stredoeurópskych národov) dôležitú úlohu hrali národné mýty a typickí národní hrdinovia. Tieto mýty a hrdinovia mali emblematickú funkciu, pretože umožnili stotožňovanie jednotlivca s daným národným spoločenstvom. Moderné národy sa totiž vytvorili na základe pokrvných a jazykových vzťahov. Z týchto mýtov sa vytvorili ustálené tematické motívy (toposy), ktoré často využívala slovenská literatúra.

2. Určenie historických a kultúrnohistorických súradníc problematiky

Vytvorenie moderných národných mýtov je v Uhorsku zviazané prevažne s obdobím osvietenstva a reformným obdobím, keď zosilneli národné hnutia tu žijúcich národov. Môžu sa uviesť meno a učenie nemeckého filozofa Johanna Gottfrieda Herdera (*Idey k filozófii dejín ľudstva*), mená historikov ako Juraj Papánek, Juraj Sklenár, Pavol Jozef Šafárik a ich príslušné historické a literárne diela.

3. Vymenovanie dôležitých autorov, ich diel, typických národných mýtov a hrdinov

Ján Kollár: „Slávy dcera“, – mýtus Slovanky/Slovenky, mýtus holubičieho národa a národa z chalupy.

Kázne „Dobré vlastnosti národu slovanského“ – nábožnosť, pracovitosť, nevinná veselosť, láska k svojej reči, znášateľnosť.

Rozprava „O literárnej vzájomnosti...“ -- koncepcia slovanskej vzájomnosti: vytvorenie slovanskej kultúrnej a jazykovej oblasti, koncepcia česko-slovenskej vetvy slovanského národa atď..

Ďalšie mýty: slovenský národ ako srdce celého Slovanstva.

Ján Hollý: Epos „Svatopluk” -- oživenie veľkomoravskej tradície na základe spomenutých historických prameňov.

Pastierske piesne „Selanky” – Sláva ako praotec Slovanov.

Andrej Sládkovič: „Marína” – typ slovenskej ženy, ktorý silne nadväzuje na kollárovske tradície a básnik ju v duchu romantizmu pretvorí.

„Detvan” – Martin, ľudový hrdina, ktorý svojou statočnosťou a úprimnosťou reprezentuje mravnú neskazenosť slovenského roľníctva.

Ján Botto: „Smrť Jánošíkova” – oživenie zbojníckej tradície v osobe najznámejšieho slovenského zbojníka. Zbojník ako typický topos romantickej neviazanosti, plebejských pocitov a demokratických myšlienok.

Samo Chalupka: „Mor ho!” – mýtus „starovekých” Slovákov, ktorí v boji proti Rímanom obetujú život pre slobodu národa.

4. Ďalší možní autori a ich diela, ktoré súvisia s naznačenou problematikou

2. Pozvi písomne (vo forme elektronického alebo poštového listu) tvojho slovenského priateľa/slovenskú priateľku na návštevu do Maďarska respektíve maďarského priateľa/maďarskú priateľku na návštevu na Slovensko.

List má obsahovať nasledovné body:

- návrh času a miesta návštevy (počas prázdnin alebo na víkend, hlavné mesto, vidiek alebo rekreačné oblasti, atď.)
- určenie účelu návštevy (priateľská alebo študijná návšteva, cyklistická alebo vodná túra, atď.)
- načrtnutie plánovaných programov počas návštevy (kultúrne programy, festivaly, poznanie danej zemepisnej oblasti atď.)
- s akými výdavkami musí priateľ/priateľka počítať v súvislosti s návštevou (napr. cena dopravných lístkov, vstupenky do múzeí, na koncerty, stravovanie atď.)
- ubezpečenie priateľa/priateľky, že sa mu/jej budeš osobne venovať
- presvedčenie priateľa/priateľky, že je osožné poznať susedné krajiny, kultúry a jazyky.

Žáner: súkromný list

Možné obsahové prvky

Lubovoľné.